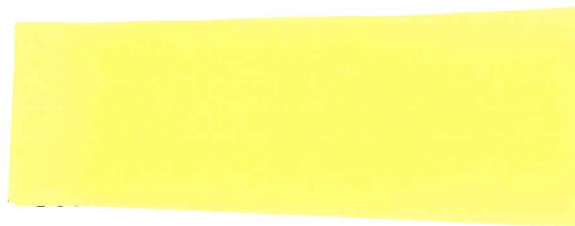

Se Sändlista

Byggnadsminnesförklaring av Gimo herrgård och f d inspektorsbostaden vid Gimo bruk, del av fastigheterna Gimo 13:3, Gimo 11:186, Gimo 15:1 och Gimo 8:89, Skäfthammars socken, Östhammars kommun

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m Gimo herrgård och f d inspektorsbostaden vid Gimo bruk för byggnadsminne och meddelar enligt 3 kap 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter:

1. Byggnaderna får inte rivas, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
2. Ingrepp får inte göras i byggnadernas stommar.
3. I herrgården (1) och orangerierna (4-5) får rumsdispositionen inte ändras. Ingrepp i eller ändring av äldre fast inredning får inte göras i herrgården. Till fast inredning hör golv, dörrar, fönster, tak, foder, väggpaneler, listverk, samt eldstäder.
4. Bemålade väggfält i herrgården får ej övermålas eller på annat sätt förvanskas.
5. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att byggnadernas kulturhistoriska värden inte minskar.
6. Skyddsområdet får inte ytterligare bebyggas. Allévägen skall bevaras i hela sin nuvarande sträckning. Ej heller får inom skyddsområdet vidtas sådana åtgärder med mark,vegetation, murar och staket så att herrgårdsanläggningens karaktär förvanskas.

I byggnadsminnet ingår följande byggnader:

1. Herrgården, uppförd åren 1764-67
2. Östra flygeln, samtida med herrgården
3. Västra flygeln, samtida med herrgården
4. Östra orangeriet, samtida med herrgården
5. Västra orangeriet, samtida med herrgården

6. F d stall- och vagnslider, nu konferensanläggning, samtida med herrgården
7. Inspektorsbostaden, uppförd 1760-talet, om- och tillbyggd på 1760-talet
8. Inspektorsbostadens flyglar , från 1760-talet, sammanbyggda med inspektorsbostaden 1917-19
9. Arkivet, uppfört under 1700-talet

Länsstyrelsen och läns museet lämnar råd och anvisningar rörande underhållet av byggnaderna och vården av skyddsområdet.

Om särskilda skäl föreligger för ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter, får Länsstyrelsen lämna tillstånd härtill enligt 3 kap 14 § samma lag.

Redogörelse för ärendet

I skrivelse till Länsstyrelsen år 1981 väcktes fråga om byggnadsminnesförklaring av rubricerade byggnader.

Länsstyrelsen har bedömt att byggnaderna liksom Allévägen inom bruket uppfyller de kriterier för byggnadsminnesförklaring som kulturminneslagen föreskriver och har under år 1995 upprättat ett förslag till skyddsföreskrifter och skyddsområde.

Förslaget har remitterades för samråd med ägarna, Diligentia fastigheter Stockholm AB, Gimo Herrgårdspensionat AB, Korsnäs Industriaktiebolag och Östhammars kommun samt Riksantikvarieämbetet, Upplandsmuseet, stadsbyggnadskontoret och kulturförvaltningen i Östhammars kommun. Från samtliga har inkommit yttranden som tillstyrker förslaget.

Diligentia fastigheter Stockholm AB har framfört synpunkter om kommande åtgärder som omfattas av dispensmöjligheter. Riksantikvarieämbetet har föreslagit att skyddsområdet utsträcker norrut i en axel från herrgården samt att det är önskvärt att skyddsföreskrifterna kompletteras med en vårdplan för parken. Byggnadsnämnden anser även att en äldre byggnad nordväst om parken ska ingå i byggnadsminnet. Länsstyrelsen bedömer att dessa synpunkter inte föranleder någon ändring av förslaget till byggnadsminne.

Motivering

Arkitekten Jean Erik Rehn fick år 1764 uppdrag att utföra ritningar till en ny herrgårdsanläggning och generalplan för Gimo bruk. I generalplanen, som var färdig tre år senare, utnyttjade Rehn flera befintliga arrangemang i bruket. Herrgården förlades till samma plats som den tidigare fogdegården, dock med en påkostad parkanläggning med bland annat två orangeribyggnader. Den stora gårdsplanen åt söder sträckte sig fram till bruksgatan och inramades av två låga flyglar och en mur. Anläggningen avslutades på andra sidan gatan av två svängda byggnader som utgjorde en stallgård.

Bruksgatan ned mot Olandsån rätades ut och inpassades i planen samt rensades från bostadsbebyggelse. I dess ena fond placerades inspektorsbostaden. Generalplanen fullföljdes i ett förenklat skick. Bruksgatan, inspektorsbostaden och herrgårdskomplexet utfördes enligt planen, dock med en lägre ambition beträffande parken. Den fortsatta utbyggnaden av bruket under senare delen av 1700-talet följde inte strikt Rehns generalplan. Planens intentioner är dock fortfarande urskiljbara i bruket.

Den östra herrgårdsflygeln innehöll ursprungligen köksutrymmen, medan den västra var gästrumsflygel med sal och gästrum, av vilka två var kombinerade med förmak.

Inspektorsbostaden byggdes under 1760-talet strax efter färdigställandet av herrgården. Flyglarna sammanbyggdes med huvudbyggnaden under åren 1917-19 efter ritningar av arkitekterna Sigurd Curman och Erik Fant.

Gimo herrgård ingår i och utgör en ytterst väsentlig del av ett område av riksintresse för kulturmiljövården. Herrgården och dess närmaste omgivningar utgör en särpräglad miljö av stort kulturhistoriskt och arkitekturhistoriskt värde. Gimo är som helhet - med dess generalplan - ett av Jean Eric Rehns mest betydande verk. Rehn var en av de ledande och mest anlitade svenska arkitekterna under tiden runt år 1770. Gimo herrgårds planlösning var på sin tid nyskapande och innebar en definitiv brytning med det Hårlemanska sättet att gestalta herrgårdar. Förflyttningen av huvudvåningen till de övre etagen fick många efterföljare under den gustavianska tiden.

Herrgården står till det yttre i det närmaste orörd sedan byggnadstiden. Dessutom är dess interiör till stora delar intakt bevarad med bland annat målade väggdekorationer och fasta inredningsdetaljer utförda efter Rehns förlagor. Gimo utgör sammantaget en av landets märkligaste herrgårdsanläggningar.

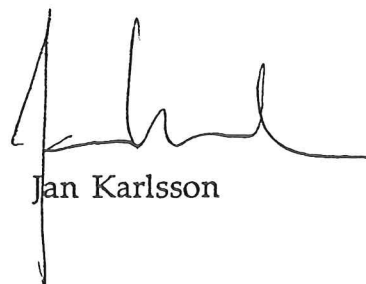
Enligt 3 kap 21 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

Detta beslut kan överklagas hos Länsrätten i Uppsala län, se bilaga.

Detta beslut har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Wikström jämte ledamöterna Bror R Eriksson, Agneta Gille, Gunnar Hedberg, Lennart Hedquist, Gunnar Hofring, Leif Hällström, Ingvar Karlén, Mats O Karlsson, Lars-Olof Lindell, Stephen Pettersson, Mats Sjöberg samt tjänstgörande suppleanterna Bengt-Olov Eriksson, Birger Norén och Per-Otto Sylwan.

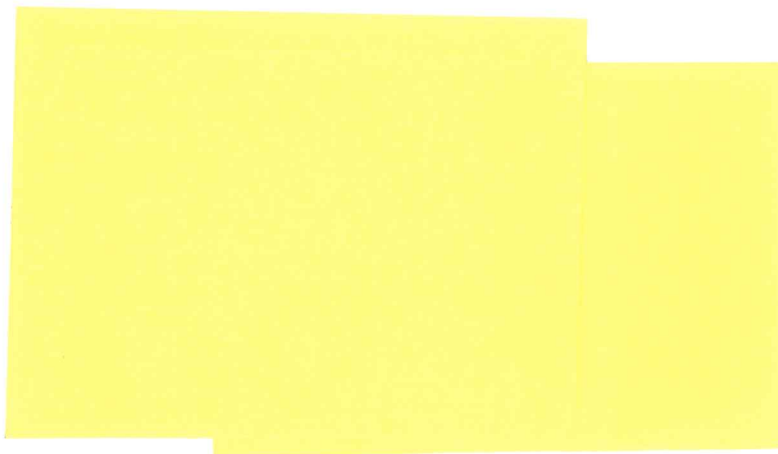
I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit länsrådet
Henricsson, länsantikvarie Eklund, länsarkitekt Lundgren, länsassessor
Gustafsson och förste antikvarie Karlsson, föredragande.

Jan-Erik Wikström

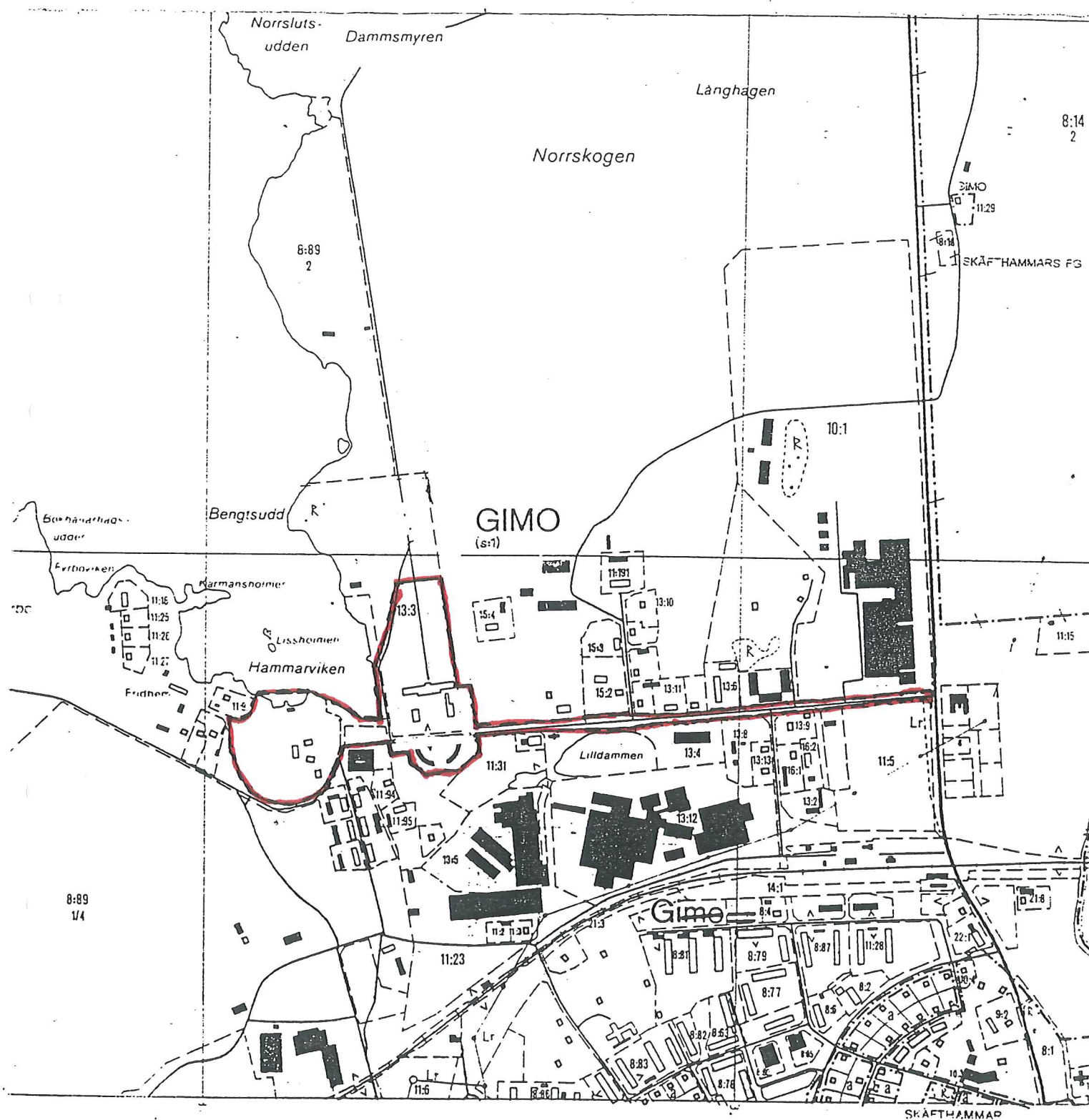

Jan Karlsson

Bilagor:

Utdrag ur plankarta (bilaga 1)
Plan över skyddsområdet (bilaga 2)
Hur man överklagar (bilaga 3)

dnr 221-2900-94

udd

R

Dilaga hill beslot

1995-12-15

dnr 221-2700-49

GIN

(s:1)

olmen

Lissholmen

lammarviken

